

Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler, Borderline Kişilik Özellikleri ve Ortoreksiya Nervozası Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Haydeh Faraji¹, Melissa Kahraman²

Faraji, H. ve Kahraman, M. (2023). Anneden algılanan narsisistik özellikler, borderline kişilik özellikleri ve ortoreksiya nervozası arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne*, 11(30), 564-581. DOI: 10.7816/nesne-11-30-04

Anahtar kelimeler

Narsisistik kişilik bozukluğu, anne narsisizmi, borderline kişilik bozukluğu, ortoreksiya nervozası, yeme bozuklukları

Keywords

Narcissistic personality disorder, maternal narcissism, borderline personality disorder, orthorexia nervosa, eating disorders

Öz

Bu çalışmanın temel amacı, anneden algılanan narsisistik özellikler ile borderline kişilik özellikleri ve ortoreksiya nervozası değişkenleri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Çalışma, 18-45 yaş aralığında bulunan, İstanbul'da yaşayan, 223 (%53,3) kadın ve 195 (%46,7) erkek olmak üzere toplam 418 gönüllü katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği (AANÖ), Borderline Kişilik Ölçeği (BKÖ) ve Ortoreksiya Nervozası Envanteri (ONE) uygulanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler Sosyal Bilimler İstatistik Programı (SPSS 25.0) ve SPSS için PROCESS makro programı (PROCESS 4.0) kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel analiz yöntemlerinden; Normal Dağılım Analizi, Pearson Korelasyon Analizi, Doğrusal ve Hiyerarşik Regresyon Analizleri, Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, algılanan anne narsisizmi ile borderline kişilik özellikleri ve ortoreksiya nervozası arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Borderline kişilik özelliği, algılanan anne narsisizmi ile ortoreksiya nervozası arasındaki ilişkide kısmen aracılık etmiştir. Algılanan anne narsisizmi ve borderline kişilik özellikleri, ortoreksiya nervozadaki varyansın %13'ünü açıklamaktadır. Yaş değişkeni ile anneden algılanan narsisistik özellikler değişkeni arasında pozitif yönlü; borderline kişilik değişkeni ve ortoreksiya nervozası değişkeni ile negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Son olarak cinsiyet değişkenine göre ortoreksiya nervozası eğilimi değerlendirildiğinde erkek katılımcıların (Ort.=1.66), kadın katılımcılara (Ort.=1.56) göre daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Investigation of The Relationship Between Perceived Maternal Narcissism Traits, Borderline Personality Traits and Orthorexia Nervosa

Abstract

The aim of this study is to investigate the relationships between perceived maternal narcissism traits, borderline personality traits and Orthorexia Nervosa. The study was carried out with a total of 418 people, aged between 18-45, living in Istanbul, 223 (%53,3) female and 195 (%46,7) male. The Socio-Demographic Data Form, The Perceived Maternal Narcissism Scale (PMNS), Borderline Personality Questionnaire (BPQ) and Orthorexia Nervosa Inventory (ONI) were applied to the participants. The data obtained in the study were analyzed using the Statistical Program for Social Sciences (SPSS 25.0) and the PROCESS macro program for SPSS (PROCESS 4.0). Normal Distribution Analysis, Pearson Correlation Analysis, Linear and Hierarchic Regression Analysis, Independent Samples T-Test were used from statistical analysis methods. The results of the study showed that there was a positive significant relationship between perceived maternal narcissism with borderline personality traits and orthorexia nervosa. Borderline personality traits had partially mediated the relation between the perceived maternal narcissism and orthorexia nervosa. Multiple linear regression analysis revealed the perceived maternal narcissism and borderline personality traits explained 13% of the variance in orthorexia nervosa. There is a positive relationship between the age variable and the narcissistic characteristics perceived from the mother; a significant negative relationship was found with the borderline personality variable and the orthorexia nervosa variable. When orthorexia nervosa tendency is examined according to gender variable, it is seen that male participants (M=1.66) receive higher scores than female participants (M=1.56).

Makale Bilgisi

Geliş tarihi: 27 Mart 2023

Düzeltilme tarihi: 29 Eylül 2023

Kabul tarihi: 18 Ekim 2023

DOI: 10.7816/nesne-11-30-04

¹Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul-Türkiye, haydehfaraji(at)aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5306-6546

²Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, melissakahraman(at)stu.aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7570-9749

Narsisistik özelliklerin ön planda olduğu kişilik yapılanmasında bireyler benliğin büyülenmeci ve teşhirci yönüyle en üstün, en başarılı olduklarına ya da her şeyin en iyisinin kendilerinde olması gerektiğine inanmaktadırlar (McWilliams, 2013). Narsisistik kişilik yapılanmasında; suçlayıcılık, eleştirelilik, benmerkezci kontrol etme isteği, sevebilme ve eşduyum yetilerinde zayıflık, gerçekçi olmayan beklentiler doğrultusunda abartılmış mükemmeliyetçilik ve kusursuzluk arayışı gibi özellikler yer almaktadır (Akhtar, 1995; Hyatt ve ark., 2018; Schalkwijk ve ark., 2021).

Bireyin gelişim dönemleri boyunca fiziksel, duygusal, bilişsel ve sosyal ihtiyaçları gideren, birincil bakım veren olarak, annenin varlığı ve anne ile kurulan ilişki kişiliğin temel yapısını oluşturmak için önem arzmektedir (Määttä ve Uusiautti, 2018). Buna karşın narsisistik özelliklerle soğuk ve düşmanca tavır gösteren bir anne çocuğunu kendi gereksinimleri için işgal edebilmekte ve onu özseviciliğinin bir uzantısı olarak görebilmektedir. Narsisistik özellikler gösteren annenin varlığında çocuk kendisinin annesinden ayrı ve “özel” bir nesne olduğundan emin olmakta güçlük çekmektedir. Oluşan bu belirsizlik, çocuğu devamlı olarak onaylanma ve beğenilme arayışına itebilmektedir (Kernberg, 1975). Narsisistik özellikleri olan anne tarafından oluşturulan dünyada belirli bir işleve hizmet eden çocuğun, anne gözünde bu işlevi yerine getirememesinden doğan başarısızlık belirtileri, çocuğun bakım veren tarafından küçümsenmesine sebep olabilmektedir (Nealis ve ark., 2016; Ronningstam, 2011; Stranieri ve ark., 2021). Narsisistik özellikler gösteren annenin varlığında korkutucu, tutarsız, öngörülemez ve küçük düşürücü ebeveyn özellikleri çocuğun kendilik algısı gelişimini zedeleyebilmektedir (Dentale ve ark., 2015; Otway ve Vignoles, 2006; Trumpeter ve ark., 2008). Bu durum erken yaş dönemlerinde önemli ötekiler tarafından kabul görememe ile birlikte çocukta çaresizlik ve güvensizlik duygusunu, onay alma ihtiyacını ve reddedilme duyarlılığını arttırmaktadır (Foxhall ve ark., 2019; Vignando ve Bizumic, 2023).

Kendilik duygusunu istikrarlı olarak sürdürmede güçlük çekme ve ötekiler tarafından kabul görmeyeceği inancı ile reddedilmeye karşı hassasiyet, borderline kişilik özellikleri gösteren bireylerde yaygın karşılaşılan özelliklerdendir. Borderline kişilik özelliklerine sahip olan bireylerde, işlevselliklerini bozacak denli şiddetli ve yaygın olmamakla birlikte; kendilikte, kişilerarası ilişkilerde, duygulanımda, davranımda ve bilişsel süreçlerde dengesizlikler ve değişiklikler mevcuttur (Faraji ve Tezcan, 2022). Borderline kişilik özellikleri gösteren bireylerde yaygın olarak varolan kaygılı şekilde bir diğeri tarafından reddedilme beklentisi içerisinde olma hali; erken gelişim dönemlerinde bakım veren tarafından suçlayıcılık, utanç duygusu uyandırma, ihmalkârlık, davranışların abartılı kontrolü ve duyguların olduğu haliyle kabul edilmemesi gibi özelliklerle ilişkili olarak oluşabilmekte ve bireyde derin bir boşluk hissine sebep olabilmektedir (Faraji ve Tarım, 2022). Shah ve Zanarini (2018), borderline kişilik özellikleri gösteren bireylerde dürtüsellik, boşluk duygusu, terk edilme duyarlılığı ve duygu düzenleme güçlüğü gibi özellikleri telafi edici nitelikte yeme bozukluklarının görülebileceğine dikkat çekmektedir.

Aşırı sağlıklı beslenme uğraşı ile yeme davranışının belirli kurallarla sınırlandırıldığı ortoreksiya nervoza, takıntılı bir sağlıklı beslenme paterni olarak tanımlanmaktadır. Ortoreksiya nervozada takıntılı sağlıklı beslenme uğraşı ile bireylerin ilgili davranış paternini sürdürmeleri, ilerleyen zamanlarda ciddi kilo kaybı ve buna bağlı sağlık sorunlarının gözlenmesine sebep olabilmektedir (Dunn ve Bratman, 2016). Ortoreksiya nervozada birey belirlemiş olduğu davranış örüntüsünü uyguladığı müddetçe kendisini iyi hissetmektedir. Ortoreksik kişiler mümkün olan en doğru ve en temiz beslenmeyi sağlama, bununla birlikte kusursuz bir görünüm oluşturma arzusuyla, ilişkileri ikinci plana atarak beslenmeye karşı yoğun uğraş sergilemektedir (He ve ark., 2019; Lasson ve Raynal, 2021; Oberle ve ark., 2017).

En sağlıklı ve kusursuz beslenmeyi sağlama amacı güden ortoreksiya nervozada beslenmeye ve buna bağlı olarak bedensel uğraşa atfedilen artmış önem (Pratt ve ark., 2021); ilgili özellikleri gösteren bir bireyin aile içerisinde narsisistik özellikleri olan annenin suçlayıcı, eleştirel, öngörülemeyen davranışlarını düzenlediği ve abartılı mükemmellik beklentilerini giderdiği bir konumda yer alıyor olabileceğini düşündürmektedir. İlgili durum zarar görme endişesi ve diğerleri tarafından kabul görme arzusuyla yoğun uğraş halinde olan borderline kişilik özellikleri gösteren bireylerde narsisistik özelliklere sahip annenin varlığına işaret edebilmektedir. Borderline kişilik özelliklerinin hâkim olduğu bireylerde çevreyi tehditkâr, kendisini güçsüz ve zarar görmeye eğilimli algılama, erken gelişim dönemlerinden beri kabul görmediği düşüncesi ile kendisini dışarıdaki ötekilere kabul ettirme endişesi ve buna bağlı olarak içsel denetim sağlamada güçlük mevcuttur. (Algaç-Kutlu, 2018). İçsel denetimin sağlanamadığı durumlarda, kontrol edilebilen dışsal bir nesne olarak besine ve besinlerin sağlıklı olmasına atfedilen değerde artış görülebilmektedir (Tunç, 2020). Anne-çocuk ilişkisinin beslenme özellikleri üzerinde önemli rolü olduğu bilinmektedir (Erdoğan ve İşiten, 2021; Dönmez, 2022). Narsisistik özellikler gösteren annenin varlığında borderline kişilik özelliklerinin yeme davranışı ile ilişkisini incelemek; sorunlu yeme tutumlarını açıklamak, değerlendirmek ve gerekli müdahaleler geliştirmek için önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda, mevcut araştırmanın amacı; anneden algılanan narsisistik özellikler, borderline kişilik özellikleri ve ortoreksiya nervoza arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem

Katılımcılar

Nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak ilişkisel tarama modeli ile çalışılan araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul Aydın Üniversitesinde eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme kolayda örnekleme metodu ile ulaşılan Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İletişim Fakültesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Ön Lisansta ve Lisansüstü bölümlerde öğrenim görmekte olan 18-45 ($\bar{X}=25$, $SS=0,28$) yaş aralığındaki 223'ü (%53,3) kadın ve 195'i (%46,7) erkek olmak üzere 418 gönüllü katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmaya katılım gösteren bireylerin çoğunluğunu %53,6 ile ön lisans ve lisans bölümü öğrencileri; %46,4'ünü yüksek lisans ve doktora bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada sırasıyla demografik bilgiler için “Sosyo-Demografik Bilgi Formu”, anneden algılanan narsisistik özellikler için “Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği”, borderline kişilik düzeyini ölçmek için “Borderline Kişilik Ölçeği” ve ortoreksiya nervoza için “Ortoreksiya Nervoza Envanteri” kullanılmıştır. Anketler gönüllülük esasıyla katılım gösteren bireylere çevrimiçi platformlar üzerinden uygulanmıştır ve uygulama süresinin 15 ile 25 dakika arasında değişim gösterdiği görülmüştür.

Sosyo-Demografik Bilgi Formu: Mevcut çalışmanın araştırmacıları tarafından hazırlanan form; yaş, cinsiyet ve öğrenim düzeyini içeren demografik maddelerden oluşmaktadır.

Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği (AANÖÖ): Alpay (2020), tarafından geliştirilen “Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği”, katılımcıların annelerini narsisistik olarak algılama düzeylerini değerlendirebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Otuz iki maddelik ölçek, “Empati Eksikliği, Büyükleme, Gösterişçilik, Eleştirelilik-Suçlayıcılık, Kontrol-Müdahalecilik ve Ebeveynleştirme-Sömürücülük” olarak beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler dördümlük likert türünde derecelendirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve

güvenirlilik analizleri için Cronbach-Alfa katsayısı incelenmiştir ve .94 olduğu görülmüştür. Her alt boyut kendi arasında değerlendirildiğinde; “Empati Eksikliği” faktörü için iç tutarlılık katsayısının .87, “Büyüklemeçilik-Gösterişçilik” ve “Eleştirelilik-Suçlayıcılık”ın .85, “Kontrol-Müdahalecilik”in .78 ve “Ebeveynleştirme-Sömürücülük”ün ise .76 olarak hesaplandığı görülmektedir (Alpay, 2020). Çalışmamızda Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği güvenilirliği test etmek amacıyla iç tutarlılık analizine tabi tutulmuştur, bulgular sonucunda Cronbach Alpha katsayısı .93 olarak belirlenmiştir.

Borderline Kişilik Ölçeği (BKÖ): Poreh ve arkadaşları (2006), tarafından geliştirilmiştir. Orijinal adı Borderline Personality Questionary olan, DSM-IV tarafından tanımlanan ölçek borderline kişilik özelliklerini değerlendirmek amacıyla oluşturulan bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Ölçeğin Türkçe standardizasyon çalışması Ceylan (2016), tarafından gerçekleştirilmiştir, geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılan ölçeğin toplam Cronbach-Alfa değeri .89 olarak bulunmuştur. 80 maddeden oluşan ölçeğin ifadeleri “doğru-yanlış” olarak cevaplandırılmaktadır. Ölçek; “Dürtüsellik, Duygulanımda Kararsızlık, Terk Edilme, İlişkiler, Kendilik-İmgesi, İntihar/Kendini Yaralama Davranışı, Boşluk Duygusu, Yoğun Öfke, Psikoz Benzeri Durumlar” olmak üzere dokuz alt boyuttan oluşmaktadır. Bu çalışmada ölçek için uygulanan güvenirlik analizi sonuçlarına göre iç tutarlılık kat sayısının .93 olduğu görülmektedir.

Ortoreksiya Nervoza Envanteri (ONE): Ortoreksiya nevroza eğilimini değerlendirmek amacıyla oluşturulan Orthorexia Nervosa Inventory, Oberle ve arkadaşları (2020), tarafından geliştirilmiştir. Dörtlü likert türünde derecelendirilen ve 24 maddeden oluşan ölçeğin Türkçe standardizasyon çalışması Kaya ve arkadaşları (2021), tarafından yapılmıştır. Ölçek; davranışlar, bozukluklar ve duygular olmak üzere üç altboyuttan oluşmaktadır. Geçerlik ve güvenirlik analizi bulgularına göre toplam Cronbach-Alfa değerinin .91 olduğu görülmektedir, bununla birlikte “davranışlar, bozukluklar ve duygular” alt boyutları için iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .82, .84 ve .81 olarak bulunmuştur (Kaya ve ark., 2021). Mevcut araştırmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .90 olarak belirlenmiştir.

İşlem

Bu çalışmada kullanılan ölçekleri geliştiren ve/veya Türkçeye uyarlama geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarını yürüten araştırmacılardan ölçek kullanım izinleri e-mail yoluyla alınmıştır, ölçek maddeleri ile puanlamaya dair bilgi edinilmiştir. Ardından araştırmaya başlamadan önce “İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu” Etik Kurulu tarafından onay alınmıştır (prot. 2021/10; 27.09.2021). Katılımcılardan elde edilen veriler SPSS 25 programı ile sayısal değerler halinde girildikten sonra, elde edilen veri seti normal dağılım analizine tabi tutulmuştur; Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği Basıklık ve Çarpıklık değerleri sırasıyla .28 ve .95, Borderline Kişilik Ölçeği -.71 ile .38, Ortoreksiya Nervoza Envanteri basıklık ve çarpıklık değerleri sırasıyla -.27 ile .74 olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgular +1.5,-1.5 değer aralığında olduğu için verilerin normal dağıldığı söylenebilmektedir (Tabachnick ve Fidel, 2013). Ardından betimleyici istatistiklere yer verilmiştir. Araştırma sorularına yanıt bulmak amacıyla ilişki analizleri için Pearson Korelasyon Analizi, yordayıcı etki analizleri için Doğrusal Regresyon Analizi, gruplar arası farkı görmek için Bağımsız Örneklem t-Testi uygulanmıştır. Aracı değişken analizi için Doğrusal ve Hiyerarşik Regresyon Analizlerinden faydalanılmış ayrıca aracılık etkisinin anlamlılığını test edebilmek adına PROCESS macro 4.0 programı kullanılmıştır.

Bulgular

Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanterinin Tanımlayıcı Değerleri

Tablo 1’de katılımcılara uygulanan, Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği, Ortoreksiya Nervoza Envanteri ve alt boyutlarına ait tanımlayıcı istatistik değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 1

Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanterinin Tanımlayıcı Değerleri

	<i>n</i>	Min.	Maks.	Ort.	Ss.
Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği	418	32	104	53.85	14.84
Empati Eksikliği	418	9	35	15.39	5.66
Büyükleme-Gösterişçilik	418	6	24	8.66	3.12
Eleştirelilik-Suçlayıcılık	418	6	24	8.86	3.42
Kontrol-Müdahalecilik	418	6	24	12.4	3.86
Ebeveynleştirme-Sömürücülük	418	5	19	8.54	2.8
Borderline Kişilik Ölçeği	418	80	142	103.94	13.69
Dürtüsellik	418	9	17	10.94	1.81
Duygulanımda Kararsızlık	418	10	20	14.29	2.66
Terk Edilme	418	10	20	12.83	2.13
İlişkiler	418	8	16	10.85	2.29
Kendilik İmgesi	418	9	18	11.12	2.28
İntihar-Kendini Yaralama Davranışı	418	7	14	7.83	1.45
Boşluk Duygusu	418	10	20	13.27	2.58
Yoğun Öfke	418	10	20	13.78	2.97
Psikoz Benzeri Durumlar	418	7	14	9.03	1.9
Ortoreksiya Nervoza Envanteri	418	24	70	38.62	10.77
Davranışlar	418	9	33	16.41	4.88
Bozukluklar	418	10	30	13.73	4.71
Duygular	418	5	20	8.48	3.22

Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri ve Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizleri

Tablo 2’de bireylerin annelerini narsisistik özelliklerle algılama düzeyleri ile borderline kişilik düzeyleri arasında orta seviyede, pozitif yönlü ilişki ($r=.33$; $p<0.01$); ortoreksiya nervoza düzeyi ile zayıf, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($r=.25$; $p<0.01$). Borderline kişilik değişkeni ile ortoreksiya nervoza düzeyi arasında ise orta seviyede, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmektedir ($r=.34$; $p<0.01$).

Tablo 2’de Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği alt boyutlarının, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri ile ilişkisine yönelik Pearson Korelasyon Analizi bulguları gösterilmektedir. Veriler doğrultusunda Borderline Kişilik Ölçeği’nin AANÖÖ alt boyutlarından olan “Empati Eksikliği” ($r=.26$; $p<0.01$), “Büyükleme-Gösterişçilik” ($r=.19$; $p<0.01$), “Eleştirelilik-Suçlayıcılık” ($r=.30$; $p<0.01$), “Kontrol-Müdahalecilik” ($r=.30$; $p<0.01$) ve “Ebeveynleştirme-Sömürücülük” ($r=.25$; $p<0.01$) faktörleri ile arasında zayıf, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Ortoreksiya Nervoza Envanteri ile “Empati Eksikliği” ($r=.13$; $p<0.01$), “Büyüklemeçilik-Gösterişçilik” ($r=.23$; $p<0.01$), “Eleştirelilik-Suçlayıcılık” ($r=.20$; $p<0.01$), “Kontrol-Müdahalecilik” ($r=.21$; $p<0.01$) ve “Ebeveynleştirme-Sömürücülük” ($r=.29$; $p<0.01$) faktörleri arasında da zayıf düzeyde ve pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır.

Tablo 2

Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri ile Alt Boyutlarının İlişisine Yönelik Korelasyon Tablosu

	1. Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği	2. Empati Eksikliği	3. Büyüklemeçilik- Gösterişçilik	4. Eleştirelilik- Suçlayıcılık	5. Kontrol- Müdahalecilik	6. Ebeveynleştirme- Sömürücülük	7. Borderline Kişilik Ölçeği	8. Dürtüsellik	9. Duygulanımda Kararsızlık	10. Terk Edilme	11. İlişkiler	12. Kendilik İngesi	13. İntihar-Kendini Yaralama Davranışı	14. Boşluk Duygusu	15. Yoğun Öfke	16. Psikoz Benzeri Durumlar	17. Ortoreksiya Nervoza Envanteri	18. Davranışlar	19. Bozukluklar	20. Duygular
1	1	.86	.83*	.89*	.69*	.59*	.33*	.16*	.19*	.33*	.20*	.31*	.30*	.31*	.14*	.12*	.25*	.18*	.18*	.31*
2		1	.65*	.81*	.40*	.31*	.26*	.15*	.12*	.28*	.16*	.29*	.26*	.28*	0.0 8	0.0 1	.13*	0.0 9	0.0 6	.20*
3			1	.72*	.45*	.49*	.19*	0.1 9	0.0 9	.17*	.11*	.19*	.19*	.18*	0.0 8	0.0 7	.23*	.15*	.17*	.30*
4				1	.49*	.38*	.30*	.13*	.15*	.30*	.19*	.32*	.31*	.30*	.11*	0.0 6	.20*	.13*	.12*	.28*
5					1	.38*	.30*	.15*	.24*	.29*	.19*	.21*	.22*	.22*	.15*	.22*	.21*	.18*	.15*	.23*
6						1	.25*	.10*	.15*	.23*	.14*	.19*	.18*	.20*	.15*	.18*	.29*	.19*	.28*	.27*
7							1	.55*	.80*	.78*	.69*	.70*	.47*	.77*	.69*	.55*	.34*	.15*	.35*	.39*
8								1	.32*	.32*	.24*	.24*	.38*	.28*	.34*	.40*	.23*	.10*	.29*	.19*
9									1	.56*	.52*	.47*	.23*	.62*	.53*	.43*	.27*	.14*	.25*	.33*
10										1	.62*	.59*	.34*	.57*	.41*	.27*	.30*	.17*	.29*	.34*
11											1	.46*	.16*	.48*	.36*	.25*	.21	0.0 7	.22*	.29*
12												1	.28*	.70*	.28*	.16*	.26*	.11*	.27*	.30*
13													1	.25*	.28*	.26*	.17*	.10*	.19*	.14*
14														1	.25*	.26*	.21*	0.0 7	.21*	.28*
15															1	.39*	.20*	0.0 8	.21*	.24*
16																1	.23*	.13*	.26*	.19*
17																	1	.86*	.84*	.82*
18																		1	.52*	.60*
19																			1	.57*
20																				1

Borderline Kişilik Ölçeği alt boyutlarının, Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri ile ilişkisine yönelik Pearson Korelasyon Analizi bulguları gösterilmektedir. Veriler doğrultusunda AANÖÖ'nin Borderline Kişilik Ölçeği alt boyutlarından olan “Terk Edilme” ($r=.33$;

$p<0.01$), “Kendilik İmgesi” ($r=.31$; $p<0.01$) ve “Boşluk Duygusu” ($r=.31$; $p<0.01$) faktörleri ile orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkide olduğu görülürken; “Dürtüsellik” ($r=.16$; $p<0.01$), “Duygulanımda Kararsızlık” ($r=.19$; $p<0.01$), “İlişkiler” ($r=.20$; $p<0.01$), “İntihar-Kendini Yaralama Davranışı” ($r=.30$; $p<0.01$), “Yoğun Öfke” ($r=.14$; $p<0.01$) ve “Psikoz Benzeri Durumlar” ($r=.12$; $p<0.05$) boyutlarıyla zayıf düzeyde, pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişkide olduğu görülmektedir.

Ayrıca Ortoreksiya Nervoza Envanteri’nin “Dürtüsellik” ($r=.23$; $p<0.01$), “Duygulanımda Kararsızlık” ($r=.27$; $p<0.01$), “Terk Edilme” ($r=.30$; $p<0.01$), “İlişkiler” ($r=.21$; $p<0.01$), “Kendilik İmgesi” ($r=.26$; $p<0.01$), “İntihar-Kendini Yaralama Davranışı” ($r=.17$; $p<0.01$), “Boşluk Duygusu” ($r=.21$; $p<0.01$), “Yoğun Öfke” ($r=.20$; $p<0.01$) ve “Psikoz Benzeri Durumlar” ($r=.23$; $p<0.05$) başlıklı Borderline Kişilik Ölçeği faktörleri ile zayıf düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkide olduğu görülmektedir.

Ortoreksiya Nervoza Envanteri Alt Boyutlarının, Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği ve Borderline Kişilik Ölçeği ile ilişkisine yönelik Pearson Korelasyon Analizi bulguları gösterilmektedir. Veriler doğrultusunda AANÖÖ’nin Ortoreksiya Nervoza Envanteri’nin “Duygular” ($r=.31$; $p<0.01$) faktörüyle orta seviyede, pozitif yönlü anlamlı ilişki sağladığı; “Davranışlar” ($r=.18$; $p<0.01$) ve “Bozukluklar” ($r=.18$; $p<0.01$) alt boyutları ile ise zayıf, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkide olduğu görülmektedir. Borderline Kişilik Ölçeği’nin Ortoreksiya Nervoza Envanteri alt boyutlarıyla ilişkisi incelendiğinde “Bozukluklar” ($r=.35$; $p<0.01$) ve “Duygular” ($r=.39$; $p<0.01$) faktörleri ile orta düzeyde, pozitif yönlü ilişki olduğu; “Davranışlar” boyutu ile ise zayıf, pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=.15$; $p<0.01$).

Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri Puan Ortalamalarına Ait Regresyon Analizleri ve Borderline Kişilik Düzeyinin Aracılık Analizi

Anneden algılanan narsisistik özellikler ve ortoreksiya nervoza arasındaki ilişkide borderline kişilik düzeyinin aracı rolüne bakılması amaçlanarak SPSS-25 ve Process 4.0 programları kullanılmıştır. Aracılık etkisini test etmek amacıyla yapılan analizlere ait bulgulara Tablo 3’te yer verilmektedir. Birinci modelde anneden algılanan narsisistik özellikler bağımsız değişkeninin ortoreksiya nervoza bağımlı değişkenini anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir, R^2 değeri .06 olup ortoreksiya nervoza değişkenindeki değişimin %6’sını anneden algılanan narsisistik kişilik özelliklerindeki değişimin açıkladığı görülmektedir ($F(1,416)=28.23$, $p<0.01$). Bulgular sonucunda, anneden algılanan narsisistik özellikler değişkeninin ortoreksiya nervoza değişkenini pozitif yönde yordadığı ($\beta=.25$, $t=5.31$, $p<0.01$) saptanmıştır.

İkinci modelde aracı değişken olan borderline kişilik özellikleri modele alındıktan sonraki regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F(2,415)=32.77$, $p<0.01$). İkinci model, anneden algılanan narsisistik özellikler değişkeninin ortoreksiya nervoza bağımlı değişkenindeki yordayıcı etkisinin pozitif yönde devam ettiğini göstermektedir ($\beta=.16$, $t=3.26$, $p<0.01$). İki bağımsız değişken birlikte hareket ettiğinde R^2 değeri .13 olup, ortoreksiya nervozadaki değişimin %13’ünü açıklamaktadır.

Anneden algılanan narsisistik özelliklerin tek başına ortoreksiya nervoza üzerindeki etkisinde β katsayısının .25 olduğu (bkz. Tablo 3); aracı değişkenin (Borderline Kişilik Ölçeği) modele eklenmesi ile birlikte anneden algılanan narsisistik özellikler ölçeği β katsayısının .16’ya düştüğü görülmektedir (bkz. Tablo 3). Bununla birlikte Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği, ortoreksiya nervozadaki değişimin %6’sını açıklamaktayken (bkz. Tablo 3); Borderline Kişilik Ölçeği ile birlikte modelde yer aldıklarında ortoreksiya nervozadaki değişimin %13’ünü açıkladıkları görülmektedir. Borderline kişilik değişkeni modele

katıldıktan sonra görülen bu etki borderline kişilik düzeyinin modelde kısmi aracı rol üstlendiğini göstermektedir.

PROCESS 4.0 programı ile elde edilen bulgulara da borderline kişiliğin modeldeki aracı rolü doğrulanmaktadır. Borderline kişilik düzeyinin aracı etkisinin .09 olduğu görülmektedir. Aracı etkinin varlığı ve anlamlılığı Bootstrap güven aralığı ile analiz edilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, alt ve üst sınırın sıfırın üstünde olduğu görülmektedir (BootLLCI: 0.06; BootULCI: 0.13). Bu doğrultuda anneden algılanan narsisistik özellikler ile ortoreksiya nervoza arasındaki ilişkide borderline kişiliğin kısmi aracı etkiye sahip olduğu belirlenmektedir.

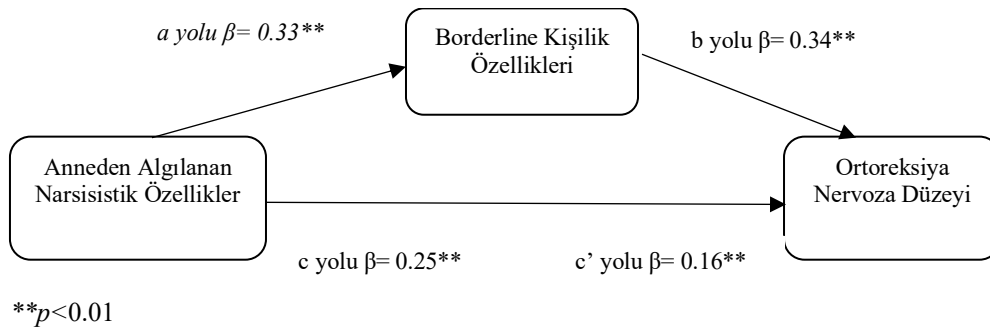
Tablo 3

Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler ve Borderline Kişilik Düzeyinin Ortoreksiya Nervoza Düzeyine Yönelik Hiyerarşik Regresyon Analizi Tablosu

Model	B	Ss.	β	t	p	%95 Güven Aralığı		F	R ²
						Alt Sınır	Üst Sınır		
Sabit	1.20	0.08		14.96	<.000**	1.04	1.36	28.23**	.06
1 Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği	0.24	0.05	0.25	5.31	<.000**	0.15	0.33		
Sabit	0.38	0.16		2.39	<.017*	0.07	0.69	32.77**	.13
2 Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler Ölçeği	0.15	0.05	0.16	3.26	<.001**	0.06	0.24		
Borderline Kişilik Ölçeği	0.75	0.13	0.29	5.92	<.000**	0.50	0.99		
Dolaylı Etki (Aracı)	0.09	0.02				0.06	0.13		

**p<0.01; *p<0.05

Elde edilen bulgular sonucunda araştırma deseni Şekil 1’de gösterildiği şekilde oluşmaktadır. Son duruma bakıldığında bağımlı değişken “Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler”, bağımsız değişken “Ortoreksiya Nervoza Düzeyi” ve aracı değişken ise “Borderline Kişilik Özellikleri” olarak belirlenmiştir.

Şekil 1. Anneden Algılanan Narsisistik Özellikler ile Ortoreksiya Nervoza Düzeyinin İlişkisinde Borderline Kişilik Özelliklerinin Aracı Rolüne İlişkin Grafik

Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri Puan Ortalamalarının Yaş Değişkeni Arasındaki Korelasyon Analizleri

Tablo 4’te katılımcıların Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği puan ortalaması, Borderline Kişilik Ölçeği puan ortalaması ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri puan ortalaması ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla Pearson Korelasyon Analizine yer verilmiştir. İlişki analizi doğrultusunda bireylerin yaşları ile anneden algılanan narsistik özellikler değişkeni arasında zayıf, pozitif yönlü ($r=.19$; $p<0.01$); borderline kişilik değişkeni ile orta düzeyde, negatif yönlü ($r=-.31$; $p<0.01$); ortoreksiya nervoza değişkeni ile zayıf, negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-.17$; $p<0.01$).

Tablo 4

Bireylerin Yaş, Anneden Algılandıkları Narsistik Özellik, Borderline Kişilik ve Ortoreksiya Nervoza Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Tablosu

	Ort.	Ss.	1	2	3	4
1. Yaş	24.79	0.28	1			
2. Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği Puan Ortalaması	1.68	0.46	.19**	1		
3. Borderline Kişilik Ölçeği Puan Ortalaması	1.30	0.17	-.31**	.33**	1	
4. Ortoreksiya Nervoza Envanteri Puan Ortalaması	1.61	0.45	-.17**	.25**	.34**	1

** $p<0.01$

Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanteri Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine göre Farklılaşma Durumu için Bağımsız Örneklem t-Testi Bulguları

Tablo 5 incelendiğinde Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği puan ortalaması ve Borderline Kişilik Ölçeği puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0.05$); Ortoreksiya Nervoza Envanteri puan ortalamalarının ise cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır ($t(416)=-2.19$, $p<0.05$). Bulgular tablosunda Ortoreksiya Nervoza puan ortalamaları incelendiğinde erkeklerin (Ort.=1.66), kadınlara (Ort.=1.56) göre daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 5

Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği, Borderline Kişilik Ölçeği ve Ortoreksiya Nervoza Envanterini Cinsiyete göre Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	n	Ort.	Ss.	t-testi		
					t	df.	p
1. Anneden Algılanan Narsistik Özellikler Ölçeği Puan Ortalaması	Kadın	223	1.71	0.49	1.25	416	0.21
	Erkek	195	1.65	0.43			
2. Borderline Kişilik Ölçeği Puan Ortalaması	Kadın	223	1.29	0.17	-1.66	416	0.10
	Erkek	195	1.31	0.17			
3. Ortoreksiya Nervoza Envanteri Puan Ortalaması	Kadın	223	1.56	0.43	-2.19	416	0.03
	Erkek	195	1.66	0.47			

Tartışma

Narsisistik özellikleri olan bir bireyde ilişkisel stratejiler, diğerlerini kontrol etme ve onlara hükmetme dürtüsüyle şekillenmektedir, aksi takdirde birey kontrol edemediği durumu bir zayıflık belirtisi olarak görebilmektedir (Shaw, 2010; Kim ark., 2023;). Narsisistik özellikleri olan bireylerde başkalarına yönelik mükemmeliyetçilik; kendi mükemmeliyetçi standartlarını başkalarına dayatma ile görünür olmaktadır. Narsisistik özellikler gösteren kişi başkalarının da kendi standartlarına uymasını beklemekte ve bu beklentileri karşılanmadığı takdirde etrafındaki ötekileri hor görme ve onları değersizleştirme eğilimi göstermektedir (Fjermestad-Noll ve ark., 2020). Bu stratejinin narsisistik özellikler ile bakım veren ebeveynin çocuklarıyla olan ilişkisine de yansıdığı görülmektedir (Mahoney ve ark., 2016). Mevcut çalışmada anneden algılanan narsisistik özellikler arttıkça ortoreksiya nervoza eğiliminin arttığı ve ilgili ilişki içerisinde borderline kişilik özelliklerinin aracı rol üstlendiği belirlenmektedir.

Narsisistik özellikleri olan ebeveyn tarafından yetiştirilen bireylerde başkalarından onay almaya dayalı hedeflerin ön planda olduğu görülmektedir (Ronningstam, 2020). Narsisistik uğraşlara maruz kalarak büyüyen kişiler, diğer bireylere karşı kendi durumlarını değerlendirmek için önemli miktarda enerji harcaıyabilmektedirler. Narsisistik özellikler gösteren ebeveyn figürü ile hayal kırıklığına uğraticı erken gelişimsel deneyimin sonucunda ortaya çıkan narsisistik kırgınlık, kendine yönelme ve bedensel uğraşlara neden olmaktadır (Schalkwijk ve ark., 2021).

Bu araştırmada yer alan bulgular anneden algılanan narsisistik özellikler arttıkça ortoreksiya nervoza eğiliminin de arttığını göstermektedir. Literatüre bakıldığında narsisistik özelliklerle bakım gösteren ebeveynlerde var olan mükemmeliyetçiliğin, çocukta kendisini aşağı hissetme duygusunun ve ilişkili özelliklerin; kişinin kendisine katı kurallar çerçevesinde bir yaşam alanı oluşturduğu, kendisini bu kurallar doğrultusunda yargıladığı ve çevresinde belirlediği şartların dışında gördüğü durumları eleştirdiği ortoreksiya nervoza eğilimiyle ilişkili olduğunu gösteren araştırmalar dikkat çekmektedir (Novara ve ark., 2021; Oberle ve ark., 2017; Reynolds ve McMahon, 2019). Birey ortoreksik özellikler göstererek narsisistik özellikleri olan anneden elde edemediği rahatlık ve huzur duygularına, yaşamında oluşturduğu takıntılı sağlıklı beslenme düzeni ile ulaşmaya çalışabilmektedir (Duradoni ark., 2023).

Narsisistik özelliklerin görünür olduğu aile dinamiğinde ebeveyn sıcaklığından ve ilgiden yoksun, eleştirel bir aile yapısı, sert ve tutarsız disiplin uygulamaları görülmektedir (Farzand ve ark., 2021). Brummelman ve ark. (2015), çocukların ebeveynlerinin davranışlarını model aldığını, özel muamele görme hakkına sahip olma ve kendini diğerlerinden üstün görmeye dair inançları içselleştirdiklerini belirtmektedir. Narsisistik özellikler gösteren bir bakım verenin çocuğundan talebi olan mükemmeliyetçi benlik sunumu ve bununla birlikte kusurluluğu gizleme, yüksek standartlar belirleme, eylemlerinin doğruluğunu sorgulama, diğer bireylerin gözünde saygınlık kazanma, katı düşünme tarzı, ayrıntılarla ve algılanan kurallarla meşgul olma gibi özelliklerin ortoreksiya nervoza ile ilişkisini gösteren çalışmalar olduğu görülmektedir (Barrada ve Roncero, 2018; Domingues ve Carmo, 2020; Oberle ve ark., 2017; Pratt ve ark., 2021; Rania ve ark., 2020).

Ortoreksiya nervoza eğilimi; bireyin benlik yapısında var olan, günlük yaşamına ve kişilerarası ilişkilerine yansıyan çatışmaları telafi edici bir rol oynamaktadır (Kiss-Leizer ve ark., 2019). Ortoreksiya nervozada sağlıklı beslenme ile ilgili zorlantılı uğraş kişinin başkalarının saygısını kazanma, dışarıdaki ötekiler tarafından olumlu geri bildirim alma, olumsuz duygu durumlarını düzenleyebilme, kusursuz ve mükemmel olana ulaşarak bunu dışarıdaki ötekilere sunma ihtiyaçlarına hizmet etmektedir (Lasson ve Raynal, 2021; Strahler ve ark., 2020). Bu doğrultuda içsel dünyada var olan kaygı somutlaştırılarak bedensel sağlığa

yöneltmekte, sağlıklı beslenme ile de bedene yapılan yüksek yatırım sayesinde bireyin ruhsal yapılanmasında güçsüzlük göstergesi olan endişenin tolere edilmesi sağlanmaktadır. Böylelikle kişi zayıf iç kontrol becerilerini dışsal eylem mekanizmaları aracılığıyla dengelemeye çalışmaktadır (Kiss-Leizer ve ark., 2019; Vuillier ve ark., 2020). Ortoreksiya nervozada başarılı olma duygusunun somut olarak gözlemlenebiliyor oluşu bireyin ortoreksik davranışları sürdürmesini sağlayabilmektedir, keza bu davranış paterni bireyin başarısız olduğu durumları somut bir şekilde görerek kendisini narsistik özellikler gösteren ebeynine benzer şekilde eleştirmesi ve değersizleştirilmesi için haklı bir sebep de olabilmektedir. Bunların yanı sıra ortoreksik yaşam bireye dış dünyadaki ötekilere karşı kazandığı başarı ve onları eleştirebileceği bir alan imkânı da sunmaktadır (Oberle ve ark., 2017). Bu doğrultuda ortoreksik tutumların bireylere üstünlük duygusu sağladığı ve reddedilme beklentilerini hafiflettiği düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada, anneden algılanan narsisizm düzeyi ile ortoreksiya nervoza eğilimi arasındaki ilişkide borderline kişilik düzeyinin aracı rol üstlendiği belirlenmiştir. Araştırmalar bakım verenin narsistik özellikleri sebebiyle bireylerin çocukluk döneminde maruz kaldıkları davranış ve tutumların erişkin yaşamda belirli sonuçlar doğurduğunu belirtmektedir. Bu sonuçlar; borderline kişilik yapılanmasına sahip bireylerde gözlemlenen ego zayıflığına bağlı sınırlandırılmış engellenme düzeyi, dürtü kontrolünde yaşanan problemler ve ilgili sorunlarla baş edebilmek için kullanılan savunma düzenekleri ile benzerlik taşımaktadır (Akyüz, 2018; Busmann ve ark., 2021; Diamond, 2013; Määttä ve Uusiautti, 2018). Yakın tarihli iki farklı çalışma borderline kişiliğin temel özelliklerinden olan duyguları tanıma, düzenleme ve tanımlama sorunlarının ortoreksiya nervoza semptomlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir (Obeid ve ark., 2021; Vuillier ve ark., 2020). Awad ve arkadaşları (2021), yapmış oldukları çalışmada borderline kişilik yapılanmasında yaygın olarak var olan dürtüsel davranış eğiliminin ortoreksiya ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktayken benzer şekilde Reynolds ve McMahon (2019), borderline kişilik yapılanmasına ait karşıt tepki geliştirme ve öfke sorunu gibi özellikleri, ortoreksiya nervoza görülen bireylerin de karşılaştığı zorluklar olarak belirlemektedir. Borderline kişilik yapılanmasında görülen düşük öz-yönelim, kişinin kendisine yetebilir ve kendi kendisini yönetebilir olma yetisindeki zayıflıklar, kimlik ve hedefler konusundaki belirsizlikler, bağımlılık ve olgunlaşmamış belirsiz nitelikli duyguların varlığının ortoreksiya nervozanın zorlantılı yapısıyla ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar da mevcuttur (Kiss-Leizer ve Rigó, 2018; Strahler, 2021).

Mevcut çalışmada yaşın artmasıyla birlikte bireylerin annelerini narsistik özelliklerle algılama düzeyinin de arttığı; borderline kişilik düzeyi ve ortoreksiya nervoza eğiliminin ise ilerleyen yaşla birlikte azaldığı görülmektedir. Erken yaş dönemleri bakım verene olan bağıllığın ve bağımlılığın yüksek olduğu dönemlerdir. Bu sebeple birey genç yaşlarda ebeveyninden gördüğü bakımın olumsuz ve eksik yönlerini ayırt edebilecek kadar ayrılmış değildir. Kişi zamanla bakım vereninden ayrılmaya başlayıp kendi ihtiyaçlarını giderebildiği olgunluğa ulaştığında farkındalık yetisini geliştirebilmektedir. Böylelikle birey ilerleyen yaş ile birlikte dış dünyanın gerçeklerini deneyimleyerek, erken yaş dönemlerinde ihtiyaç duyduğu gereksinimlerin karşılanma tarzını ve düzeyini olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirebilir konuma gelmektedir (Faraji ve Özen, 2022).

Bu çalışmada borderline kişilik düzeyinin artan yaşla birlikte azalıyor olmasına yönelik bulgular; dış dünyanın daha gerçekçi bir bakış açısıyla deneyimlenebildiği erişkin yaşam döneminde, bireyin duygularını yorumlayabilme yetisinin, artan öz değerlendirme kapasitesiyle birlikte gelişim göstermesi ile açıklanabilmektedir (Schalkwijk, 2021). Ortoreksiya nervoza eğiliminin de gençlerde ileri yaş grubu bireylere göre daha fazla gözlemlendiği bulgusu literatürdeki araştırmalar tarafından desteklenmektedir (Bóna ve ark., 2021; Martinovic ve ark., 2022; McComb ve Mills, 2019; Yılmaz ve Dundar, 2022). Narsistik özellikler gösteren ailelerdeki genç bireylerde daha belirgin gözlemlenen bedensel uğraş, gencin idealize ettiği gruplara

ya da bireylere kendini ispatlama ve beğendirmeye arzusu, çevresindeki ötekiler tarafından en önemlisi de ailesinden onay alma gereksinimi duyma, ebeveyninin sözünden çıkmayan rol model çocuk konumunda yer alma ihtiyacı gibi özellikler nedeniyle ortoreksiya nervoza eğiliminin genç yetişkinlerde ileri erişkin yaşam dönemlerindeki bireylere kıyasla daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Mevcut araştırmanın cinsiyet değişkenine yönelik bulguları incelendiğinde anneden algılanan narsisistik özellikler ve borderline kişilik özelliğinin cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Alpay (2020), tarafından anneden algılanan narsisistik kişilik özelliklerini ölçmek için yapılan araştırma sonucunda da mevcut çalışma ile benzer olarak cinsiyet değişkeninin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Brown (2008) ise anne narsisizmini değerlendirirken kız çocuklarının annenin narsisistik eğilimlerine erkek çocuklardan daha fazla maruz kaldığını ifade etmektedir. Bunun yanı sıra Leggio (2018), klinik gözlem çerçevesinde anne narsisizmi öyküsüyle gelen kadın sayısının erkeklerden fazla oluşunun kadınların erkeklere oranla daha çok psikolojik destek almaya yönelmeleri ile açıklamaktadır. Borderline kişilik özellikleri cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde literatürde ağırlıklı olarak borderline kişilik yapılanmasının kadınlarda baskın görüldüğünü belirten araştırmalar mevcuttur (Başar, 2021; Morsünbül, 2020) ancak borderline kişiliğin cinsiyete göre farklılaşmadığını belirten çalışmalar da görülmektedir (Atasoy, 2022; Aydın, 2016; Irmak, 2021). Anneden algılanan narsisizme benzer olarak, erkeklerin kadınlara oranla, borderline kişilik belirtileri için daha az tedavi arayışında olduğu belirlenmektedir (Goodman ve ark., 2010). Klinik gözlemlerde kadınların erkeklere oranla daha fazla tedavi arayışı içerisinde olması borderline kişilik özelliklerinin kadınlarda daha yaygın olabileceği düşüncesini arttırabilmektedir.

Son olarak mevcut çalışma ortoreksiya nervoza eğiliminin cinsiyete göre farklılaştığını göstermektedir. Bulgulara göre erkek katılımcıların ortoreksiya nervoza eğilim düzeyi kadın katılımcılardan yüksek bulunmuştur. Literatüre bakıldığında da benzer ya da farklı birçok bilgiye ulaşılmaktadır bu nedenle ilgili değişkenlere yönelik baskın bir görüş ortaya atılmamıştır. Bazı araştırmalar kadınlarda ortalama ortoreksik eğilimlerin erkeklerden daha yüksek olduğunu (Awad ve ark., 2021; Douma ve ark., 2020; Parra-Fernández ve ark., 2018), diğerleri bu çalışmaya uygun olarak erkeklerin kadınlardan daha fazla ortoreksiya nervoza davranışı sergilediğini belirtirken (Abdullah ve ark., 2020; He ve ark., 2019; Karakus ve ark., 2017; Oberle ve ark., 2017; Stutts, 2020); erkekler ve kadınlar arasında anlamlı bir fark görülmediğini bildiren çalışmalar da mevcuttur (Bóna ve ark., 2021; Brytek-Matera ve ark., 2017; Dunn ve ark., 2017; Gortat ve ark., 2021; Strahler, 2021; Yılmaz ve Dundar, 2022). Bu durum ortoreksik eğilimlerin cinsiyetin yanı sıra kişilik özellikleri ve öznel yaşam deneyimlerinden de benzer düzeylerde etkilendiği bulgusuyla desteklenmektedir (Martinovic ve ark., 2022; Pratt ve ark., 2021).

Çalışma bulguları, anneden algılanan narsisistik özelliklerin bireylerin borderline kişilik özellikleri ve sorunlu bir yeme davranışı olan ortoreksiya nervoza eğilimi göstermeleri üzerinde risk faktörü oluşturduğunu belirlemektedir. Narsisistik özellikler gösteren bir annenin varlığında, borderline kişilik özelliklerinin ortoreksiya nervoza ile ilişkisinin incelenmesi; günlük hayatta bireysel ve sosyal alanlarda sorun oluşturabilecek yeme davranışlarının değerlendirilerek açıklanabilmesi ve oluşum nedenlerinin incelenebilmesi adına önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda narsisistik özellikler gösteren annenin ve borderline kişilik özelliklerinin dikkate alınması klinik alanda karşılaşılabilecek ortoreksik eğilim gösteren bireylerin terapilerinde danışan ve terapist için mevcut problemin gelişiminin anlaşılmasına olanak sağlayarak terapötik ittifakın oluşmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda anne tarafından narsisistik özelliklerle onaylanmama, suçlanma, eleştirilme, reddedilme davranışlarının ve ilişkisel problemlerin borderline kişilik özelliklerinin ve ortoreksiya nervoza etiyolojisinin

anlaşılmasındaki rolü belirlenmekte böylelikle tedavi planı oluşturulmasında fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada katılımcıların öznel ve araştırma kapsamında olma bilincinden kaynaklı yanılma payı olan cevaplarla elde edilen bulguların analizine ve ilgili çalışma kapsamında yapılan literatür taramasından elde edilen bilgilere yer verilmiştir. Öz değerlendirme anketleriyle verilerin toplanması ve belirli sayıda katılımcının ilgili değişkenleri temsil eden örneklem gruplarına genellenmesi çalışmamızın sınırlılıklarındandır. Araştırmada gönüllü olan erkek katılımcıların çoğunluğunun beslenme düzeni ve kalitesiyle yoğun uğraş halinde olan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinden oluşması ortoreksiya nervozadaki cinsiyet farklılığını değerlendirme konusunda yanıltıcı olabilmektedir. Ayrıca ileriki çalışmalarda klinik örneklem grubu ile çalışılarak ortoreksiya nervozanın terapi içerisinde ve geçerli tanı sistemlerinde tanınmasına olanak sağlanabileceğini düşünülmekte, bu nedenle araştırmanın klinik örneklem grubu ile yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Abdullah, M. A., Al Hourani, H. M. ve Alkhatib, B. (2020). Prevalence of orthorexia nervosa among nutrition students and nutritionists: Pilot study. *Clinical Nutrition ESPEN*, 40, 144-148. <https://doi.org/10.1016/j.clnesp.2020.09.175>
- Akhtar, S. (1995). *Ağır kişilik bozukluklarının tanı ve sağaltımı için başvuru kitabı*, İzmir: Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Eğitim Hizmetleri Yayınları.
- Akyüz, C. (2018). Nesne ilişkileri kuramı çerçevesinden sınır (borderline) kişilik örüntüsüne bakış: vaka örneği ile temel savunma mekanizmalarının yorumlanması. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 5(3), 1-20. <https://doi.org/10.31682/ayna.468232>
- Algaç-Kutlu, M. (2018). Borderline kişilik bozukluğu: Bir gözden geçirme. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 11-20. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mad/issue/35961/472712>
- Alpay, E. H. (2020). “Anneden algılanan narsisistik özellikler ile psikopatoloji arasındaki ilişkide kendini eleştirinin aracı rolü” (Yayımlanmamış doktora tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/>
- Atasoy, S. U. (2022). “Borderline kişilik bozukluğu saptanan hastalarda çocukluk çağı travmalarının ve aleksitiminin zihin kuramı becerileri ile ilişkisi” (Tıpta uzmanlık tezi), Sağlık Bilimleri Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/>
- Aydın, B. N. (2016). Sınır kişilik bozukluğunun suç ve şiddet ile ilişkisi: Bir gözden geçirme. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 19(1), 37-44. <http://dx.doi.org/10.5505/kpd.2016.83703>
- Awad, E., Salameh, P., Sacre, H., Malaeb, D., Halit, S. ve Obeid, S. (2021). Association between impulsivity and orthorexia nervosa / healthy orthorexia: Any mediating effect of depression, anxiety, and stress? *BMC Psychiatry*, 604(21), 1-14. <https://doi.org/10.1186/s12888-021-03594-4>
- Barrada, J. R. ve Roncero, M. (2018). Bidimensional structure of the orthorexia: Development and initial validation of a new instrument. *Anales de Psicología*, 34(2), 283-291. <https://doi.org/10.6018/analesps.34.2.299671>
- Başar, B. (2021). Sınırdaki kişilik bozukluğu özellikleri ve yeme bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış doktora tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Kent Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/>

- Bóna, E., Erdész, A. ve Túry, F. (2021). Low self-esteem predicts orthorexia nervosa, mediated by spiritual attitudes among frequent exercisers. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 26(8), 2481–2489. <https://doi.org/10.1007/s40519-020-01095-z>
- Brown, N. W. (2008). *Children of the self-absorbed: A grown-up's guide to getting over narcissistic parents*. Oakland, New Harbinger Publications.
- Brummelman, E., Thomaes, S., Nelemans, S. A., Orobio, D. C. B., Overbeek, G. ve Bushman, B. J. (2015). Origins of narcissism in children. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 112, 3659–3562. <https://doi.org/10.1073/pnas.1420870112>
- Brytek-Matera, A., Fonte, M. L., Poggiogalle, E., Donini, L. M. ve Cena, H. (2017). Orthorexia nervosa: Relationship with obsessive-compulsive symptoms, disordered eating patterns and body uneasiness among Italian university students. *Eating and Weight Disorders*, 22(4), 609–617. <https://doi.org/10.1007/s40519-017-0427-4>
- Busmann, M., Meyer, A. H., Wrege, J., Lang, U. E., Gaab, J., Walter, M. ve Euler, S. (2021). Vulnerable narcissism as beneficial factor for the therapeutic alliance in borderline personality disorder. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 28(5), 1-8. <https://doi.org/10.1002/cpp.2570>
- Ceylan, V. (2016). “Borderline Kişilik Ölçeği (Türkçe BPQ): Geçerlik, güvenirliği, faktör yapısı” (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hasan Kalyoncu Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/>
- Dentale, F., Verrastro, V., Petruccelli, I., Diotaiuti, P., Petruccelli, F., Cappelli, L. ve Martini, P. S. (2015). Relationship between parental narcissism and children's mental vulnerability: Mediation role of rearing style. *International Journal of Psychology & Psychological Therapy*, 15(3), 337–347. https://www.researchgate.net/publication/280102005_THE_RELATIONSHIP_BETWEEN_PARENTAL_NARCISSISM_AND_CHILDREN'S_MENTAL_VULNERABILITY_THE_MEDIATION_ROLE_OF_THE_REARING_STYLE/citation/download
- Diamond, D., Yeomans, F. E., Stern, B., Levy, K. N., Hörz, S., Doering, S., Fischer-Kern, M., Delaney, J. ve Clarkin, J. F. (2013). Transference focused psychotherapy for patients with comorbid narcissistic and borderline personality disorder. *Psychoanalytic Inquiry*, 33(6), 527–551. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1080/07351690.2013.815087>
- Domingues, R. B. ve Carmo, C. (2020). Orthorexia nervosa in yoga practitioners: Relationship with personality, attitudes about appearance, and yoga engagement. *Eating and Weight Disorders*, 26(3), 789–795. <https://doi.org/10.1007/s40519-020-00911-w>
- Douma, E. R., Valente, M. ve Syurina, E. V. (2020). Developmental pathway of orthorexia nervosa: Factors contributing to progression from healthy eating to excessive preoccupation with healthy eating. Experiences of Dutch Health Professionals. *Appetite*, 158(1), 1-20. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2020.105008>
- Dönmez, A. (2022). Gece yeme sendromunun nesne ilişkileri bağlamında projektif testler ile değerlendirilmesi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 9(3), 681-702. <https://doi.org/10.31682/ayna.1070000>
- Dunn, T. M. ve Bratman, S. (2016). On orthorexia nervosa: A review of the literature and proposed diagnostic criteria. *Eating Behaviors*, 21, 11-17. <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2015.12.006>
- Dunn, T. M., Gibbs, J., Whitney, N. ve Starosta, A. (2017). Prevalence of orthorexia nervosa is less than 1%: Data from a US sample. *Eating and Weight Disorders*, 22(1), 185–192. <https://doi.org/10.1007/s40519-016-0258-8>
- Duradoni, M., Gürselsi, M. C., Fiorenza, M. ve Guazzini, A. (2023). The relationship between orthorexia nervosa and obsessive compulsive disorder. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 13(5), 861-869. <https://doi.org/10.3390/ejihpe13050065>

- Erdoğan, H. B. ve İşiten, H. (2021). Bozulmuş Yeme Örüntülerinde Bağlanmanın Yordayıcı Etkisi: Ergenler Üzerine Bir Çalışma. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 5(10), 57-80. <https://doi.org/10.31461/ybpd.969508>
- Faraji, H. ve Özen, Z. D. (2022). Yetişkin ayrılık anksiyetesinin, ayrılık anksiyetesi ile beliren yetişkinlikte bireyleşme düzeyi arasındaki aracı rolü. *Mavi Atlas*, 10(1), 47-69. <https://doi.org/10.18795/gumusmaviatlas.1052353>
- Faraji, H. ve Tarım, S. (2022). A literature review on borderline personality patterns of mothers and their children's sensitivity to rejection, anger, and aggression. *Advances in Women's Studies*, 4(2), 36-44. <https://doi.org/10.5152/atakad.2022.220921>
- Faraji, H. ve Tezcan, A. E. (2022). *Borderline Kişilik Bozukluğu*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Farzand, M., Cerkez, Y. ve Baysen, E. (2021). Effects of self-concept on narcissism: Mediatonal role of perceived parenting. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.674679>
- Fjermestad-Noll, J., Ronningstam, E., Bach, B. S., Rosenbaum, B. ve Simonsen, E. (2020). Perfectionism, shame, and aggression in depressive patients with narcissistic personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 34, 25–41. <https://doi.org/10.1521/pedi.2020.34.suppl.25>
- Foxhall, M., Hamilton-Giachritsis, C. ve Button, K. (2019). The link between rejection sensitivity and borderline personality disorder: A systematic review and meta-analysis. *British Journal of Clinical Psychology*, 58(3), 289-326. <https://doi.org/10.1111/bjc.12216>
- Goodman, M., Patil, U., Steffel, L., Avedon, J., Sasso, S., Triebwasser, J. ve Stanley, B. (2010). Treatment utilization by gender in patients with borderline personality disorder. *Journal of Psychiatric Practice*, 16(3), 155-163. <https://doi.org/10.1097/01.pra.0000375711.47337.27>
- Gortat, M., Samardakiewicz, M. ve Perzyński, A. (2021). Orthorexia nervosa – a distorted approach to healthy eating. *Psychiatria Polska*, 55(2), 421–433. <https://doi.org/10.12740/pp/125387>
- He, J., Ma, H., Barthels, F. ve Fan, X. (2019). Psychometric properties of the Chinese version of the Düsseldorf Orthorexia Scale: Prevalence and demographic correlates of orthorexia nervosa among Chinese university students. *Eating and Weight Disorders*, 24(3):453-463. <https://doi.org/10.1007/s40519-019-00656-1>
- Hyatt, C. S., Sleep, C. E., Lynam, D. R., Widiger, T. A., Campbell, W. K. ve Miller J. D. (2018). Ratings of affective and interpersonal tendencies differ for grandiose and vulnerable narcissism: A replication and extension of Gore and Widiger. *Journal of Personality*, 86(3), 422–434. <https://doi.org/10.1111/jopy.12325>
- Irmak, F. (2021). “Üniversiteli gençlerde öfke ve saldırganlık davranışının borderline kişilik yapılandırılmasıyla ilişkisi” (Yayımlanmamış doktora tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Gelişim Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/>
- Karakus, B., Hidiroğlu, S., Keskin, N. ve Karavus, M. (2017). Orthorexia nervosa tendency among students of the department of nutrition and dietetics at a university in İstanbul. *Northern Clinics of Istanbul*. 4(2):117–123. <https://doi.org/10.14744/nci.2017.20082>
- Kaya, S., Uzdil, Z. ve Çakıroğlu, F. P. (2021). Validation of the Turkish version of the Orthorexia Nervosa Inventory (ONI) in an adult population: its association with psychometric properties. *Eat Weight Disorder*, 27(2), 729-735. <https://doi.org/10.1007/s40519-021-01199-0>
- Kernberg, O. F. (1975). *Sınır durumlar ve patolojik narsisizm*, Çev. M. Atalay, İstanbul, Metis Yayınları.
- Kim, H., Barry, C. T., Fowler, A. N., Halter, B. M. ve Radcliffe, S. T. (2023). An experimental manipulation of social uncertainty to explore the relation between vulnerable narcissism and proactive aggression. *Personality and Individual Differences*, 208(1), 1–5. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112204>

- Kiss-Leizer, M. ve Rigó, A. (2018). People behind unhealthy obsession to healthy food: The personality profile of tendency to orthorexia nervosa. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 24(1), 29–35. <https://doi.org/10.1007/s40519-018-0527-9>
- Kiss-Leizer, M., Tóth-Király, I. ve Rigó, A. (2019). How the obsession to eat healthy food meets with the willingness to do sports: The motivational background of orthorexia nervosa. *Eating and Weight Disorders*, 24(3), 465–472. <https://doi.org/10.1007/s40519-019-00642-7>
- Lasson, C. ve Raynal, P. (2021). Personality profiles in young adults with orthorexic eating behaviors. *Eating and Weight Disorders*, 26(8), 2727–2736. [10.1007/s40519-021-01124-5](https://doi.org/10.1007/s40519-021-01124-5)
- Leggio, J. N. (2018). “Mental health outcomes for adult children of narcissistic parents” (Doctoral dissertation, Adler School of Professional Psychology). <https://www.proquest.com/docview/2172386569/previewPDF/CD45A9F7B0144DA1PQ/1>
- Mahoney, D., Rickspoone, L. ve Hull, J. C. (2016). Narcissism, parenting, complex trauma: The emotional consequences created for children by narcissistic parents. The Practitioner Scholar, *Journal of Counseling and Professional Psychology*, 5(1), 45–59. <https://thepractitionerscholar.com/article/view/15841/10284>
- Martinovic, D., Tokic, D., Martinovic, L., Rakusic, M., Kumric, N., Rusic, D., Vilovic, M., Vrdoljak, J., Kurir, T. T. ve Bozic, J. (2022). Orthorexia nervosa and its association with narcissism in fitness center users. *Eating and Weight Disorders*, 27(6), 2155–2163. <https://doi.org/10.1007/s40519-022-01368-9>
- Määttä, M. ve Uusiautti, S. (2018). My life felt like a cage without an exit – narratives of childhood under the abuse of a narcissistic mother. *Early Child Development and Care*, 190(7), 1065–1079. <https://doi.org/10.1080/03004430.2018.1513924>
- McComb, S. E. ve Mills, J. S. (2019). Orthorexia nervosa: A review of psychosocial risk factors. *Appetite*, 140, 50–75. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2019.05.005>
- McWilliams, N. (2013). *Psikanalitik tanı: Klinik süreç içinde kişilik yapısını anlamak*, Çev. E. Kalem, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Morsünbül, Ü. (2020). Sınır kişilik bozukluğu özellikleri ile ilişkili değişkenler: Üniversite öğrencileri üzerinden inceleme. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 394–403. <https://doi.org/10.17336/igusbd.657954>
- Nealis, L. J., Sherry, S. B., Lee-Baggle, D. L. ve Stewart, S. H. (2016). Revitalizing narcissis[1]tic perfectionism: Evidence of the reliability and the validity of an emerging construct. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 38(3), 493–504. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10862-016-9537-y>
- Novara, C., Maggio, E., Piasentin, S., Pardini, S. ve Mattioli, S. (2021). Orthorexia nervosa: Differences between clinical and non-clinical samples. *BMC Psychiatry*, 21(341), 1–10. <https://doi.org/10.1186/s12888-021-03348-2>
- Obeid, S., Hallit, S., Akel, M. ve Brytek-Matera, A. (2021). Orthorexia nervosa and its association with alexithymia, emotion dysregulation and disordered eating attitudes among Lebanese adults. *Eating and Weight Disorders*, 26(8), 2607–2616. <https://doi.org/10.1007/s40519-021-01112-9>
- Oberle, C. D., De Nadai, A. S. ve Madrid, A. L. (2020). Orthorexia Nervosa Inventory (ONI): Development and validation of a new measure of orthorexic symptomatology. *Eating and Weight Disorders*, 26(2), 609–622. <https://doi.org/10.1007/s40519-020-00896-6>
- Oberle C. D., Samaghabadi R. O. ve Hughes E. M. (2017) Orthorexia nervosa: Assessment and correlates with gender, BMI, and personality. *Appetite*, 108(1), 303–310. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2016.10.021>
- Otway, L. J. ve Vignoles, V. L. (2006). Narcissism and childhood recollections: A quantitative test of psychoanalytic predic[1]tions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(1), 104–116. <https://doi.org/10.1177/0146167205279907>

- Parra-Fernández, M.-L., Rodríguez-Cano, T., Onieva-Zafra, M.-D., Perez-Haro, M. J., Casero-Alonso, V., Fernández-Martínez, E. ve Notario-Pacheco, B. (2018). Prevalence of orthorexia nervosa in university students and its relationship with psychopathological aspects of eating behaviour disorders. *BMC Psychiatry*, 18(1), 364-372. <https://doi.org/10.1186/s12888-018-1943-0>
- Poreh, A. M., Rawlings, D., Claridge, G., Freeman, J. L., Faulkner, C. ve Shelton, C. (2006). The BPQ: A scale for the assessment of borderline personality based on DSM-IV criteria. *Journal of Personality Disorders*, 20(3), 247-260. <https://doi.org/10.1521/pedi.2006.20.3.247>
- Pratt, V. B., Madigan, D. J. ve Hill, A. P. (2021). Perfectionistic self-presentation and orthorexia in exercisers. *Eating and Weight Disorders*, 27, 1217–1221. <https://doi.org/10.1007/s40519-021-01262-w>
- Rania, M., de Filippis, R., Caroleo, M., Carbone, E., Aloï, M., Bratman, S. ve Segura-Garcia, C. (2020). Pathways to orthorexia nervosa: A case series discussion. *Eating and Weight Disorders*, 26(5), 1675-1683. <https://doi.org/10.1007/s40519-020-00948-x>
- Reynolds, R. ve McMahon, S. (2019). Views of health professionals on the clinical recognition of orthorexia nervosa: A pilot study. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*. 25(4), 1117–1124. <https://doi.org/10.1007/s40519-019-00701-z>
- Ronningstam, E. (2011). Narcissistic personality disorder: A clinical perspective. *Journal of Psychiatric Practice*, 17(2), 89–99. <https://doi.org/10.1097/01.pra.0000396060.67150.40>
- Ronningstam, E. (2020). Internal processing in patients with pathological narcissism or narcissistic personality disorder: Implications for alliance building and therapeutic strategies. *Journal of Personality Disorders*, 34(1), 80–103. <https://doi.org/10.1521/pedi.2020.34.supp.80>
- Schalkwijk, F., Luyten, P., Ingenhoven, T. ve Dekker, J. (2021). Narcissistic personality disorder: Are psychodynamic theories and the alternative DSM-5 model for personality disorders finally going to meet? *Frontiers in Psychology*. 12(1), 1-13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.676733>
- Shah, R. ve Zanarini, M. C. (2018). Comorbidity of borderline personality disorder. *Psychiatric Clinics of North America*, 41(4), 583-593. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.psc.2018.07.009>
- Shaw, D. (2010). Enter ghosts: The loss of intersubjectivity in clinical work with adult children of pathological narcissists. *Psychoanalytic Dialogues*, 20(1), 46-59. <http://dx.doi.org/10.1080/10481880903559120>
- Strahler, J. (2021). Trait mindfulness differentiates the interest in healthy diet from orthorexia nervosa. *Eating and Weight Disorders*, 26(3), 993–998. <https://doi.org/10.1007/s40519-020-00927-2>
- Strahler, J., Haddad, C., Salameh, P., Sacre, H., Obeid, S. ve Hallit, S. (2020). Cross-cultural differences in orthorexic eating behaviors: Associations with personality traits. *Nutrition*, 77, 1-29. <https://doi.org/10.1016/j.nut.2020.110811>
- Stranieri, G., De Stefano, L. ve Greco, A. G. (2021). Pathological narcissism. *Psychiatria Danubina*, 33(9), 35-40. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34559776/>
- Stutts, L. A. (2020). It's complicated: The relationship between orthorexia and weight/shape concerns, eating behaviors, and mood. *Eating Behaviors*, 39(3), 1-16. <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2020.101444>
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.
- Trumpeter, N. N., Watson, P. J., O'Leary, B. J. ve Weathington, B. L. (2008). Self-functioning and perceived parenting: Relations of parental empathy and love inconsistency with narcissism, depression, and self-esteem. *The Journal of Genetic Psychology*, 169(1), 51–71. <https://psycnet.apa.org/doi/10.3200/GNTP.169.1.51-71>
- Tunç, P. (2020). Çocukluk çağı travması ile bozulmuş yeme tutumları ilişkisinde ebeveyne bağlanmanın düzenleyici rolünün incelenmesi. *Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 27(2), 75-84. <http://dx.doi.org/10.4274/tjcamh.galenos.2020.03521>

- Vignando, M. ve Bizumic, B. (2023). Parental narcissism leads to anxiety and depression in children via scapegoating. *Journal of Psychology*, 157(2), 121-141. <https://doi.org/10.1080/00223980.2022.2148088>
- Vuillier, L., Robertson, S. ve Greville-Harris, M. (2020). Orthorexic tendencies are linked with difficulties with emotion identification and regulation. *Journal of Eating Disorders*, 8(15), 1-10. <https://doi.org/10.1186/s40337-020-00291-7>
- Yılmaz, M. N. ve Dundar, C. (2022). The relationship between orthorexia nervosa, anxiety, and self-esteem: A cross-sectional study in Turkish faculty members. *BMC Psychology*, 10(82), 1-7. <http://dx.doi.org/10.1186/s40359-022-00796-7>